

Storkurs for alle tillitsvalgte

2024

Barnehage

13. November 2024

Profesjonskikkerten

Program ut dagen:

- 12.30 - 13.00 Gjelder denne avtalen for meg? Lønns- og arbeidsvilkår – arbeidstid, ferie mm
- 13.00 - 13.45. Barna og programmene v/Monica Seland
- 13.45 - 14.00 Ettermiddagskaffe
- 14.00 - 14.20 Medbestemmelse og metodefrihet
- 14.20 - 15.00 Aktuelt

Gjelder denne avtalen
for meg?
Lønns- og arbeidsvilkår,
arbeidstid, ferie mm.

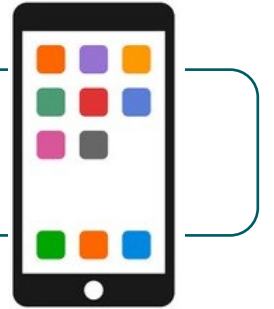
Vakta di blir endra

Leder tar kontakt og pålegger deg endring av opprinnelig vakt

Du bli kontakta 2-3 dager før.
De har avtalt å bruke bestemmelsen om
forskjøvet arbeidstid.

Du blir kontakta kvelden før

JA

NEI

Be om forskjøvet arbeidstid
KS HTA 6.8.1   PBL HTA 6.6.1.
Virke §6.6   Spekter §5.5.5
FUS: Be om overtid

Ta skriftlig kontakt med leder, be om
overtid etter HTA sine bestemmelser

PS! Alltid avklare på forhånd kompensasjonen du skal ha
for å endre vakta di.

Forskjøvet arbeidstid

Når partene lokalt er enige om å forskyve arbeidstiden, betales 50 % tillegg for den tid som faller utenom vedkommendes ordinære arbeidstid.

Varsel om forskjøvet arbeidstid skal så vidt mulig gis 3 dager i forveien, og aldri mindre enn 1 dag i forveien.

Hvis en arbeidstaker pålegges forskjøvet arbeidstid samme dag eller natten etter at vedkommende har hatt alminnelig arbeidstid, betales som for overtid inntil arbeidstidens begynnelse neste dag.

Medfører forskjøvet arbeidstid overtidarbeid, gjelder bestemmelsen i §§ 6.5 og 6.6.

Endring av vaktplan/arbeidsplan

Pålegg om endring av vakt som blir varsla mindre enn 14 dager før endringa, skal kompenseres.

Enighetsprotokoll

KS og Fagforbundet forlikte saken 8. januar 2019:

«...**Pålegger arbeidsgiver** arbeid til andre tider enn det som følger av bemanningsplan/vaktplan i den enkelte barnehage utløser det merarbeid/overtid for den delen av arbeidet som faller utenfor planen.

Er **partene lokalt enige** om å forskyve arbeidstiden kommer reglene om forskjøvet arbeidstid etter HTA kap 1. punkt 6.8 til anvendelse...»

I praksis

Du er satt opp på seinvakt 09.00 – 16.30 hele uka. I lunsjen kommer styrer inn og sier du må ta tidligvakta neste dag på grunn av sykdom i personalet

Vakta di blir altså forskjøvet to timer.

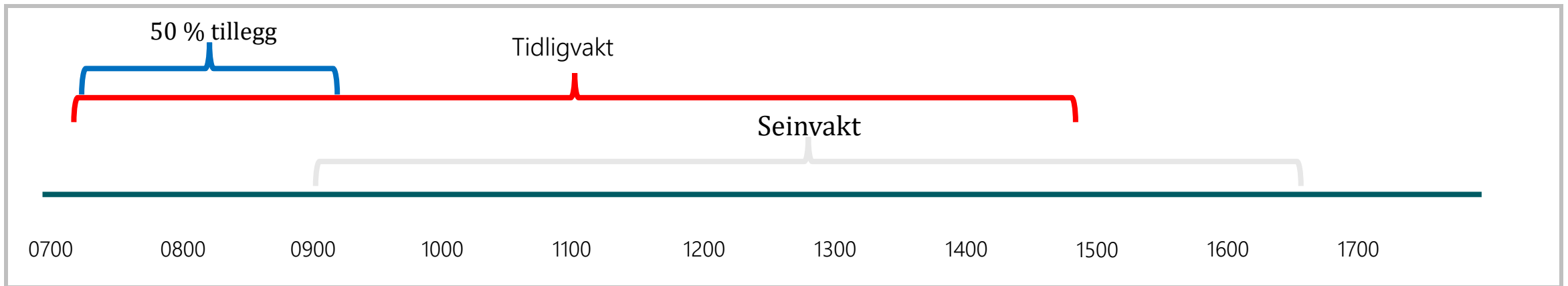
Og du har fått beskjed innen fristen på 1 dag

Vi tar utgangspunkt i at timeløna di er på kr 250.

Hos oss er vi enige i at vi kan forskyve arbeidstid

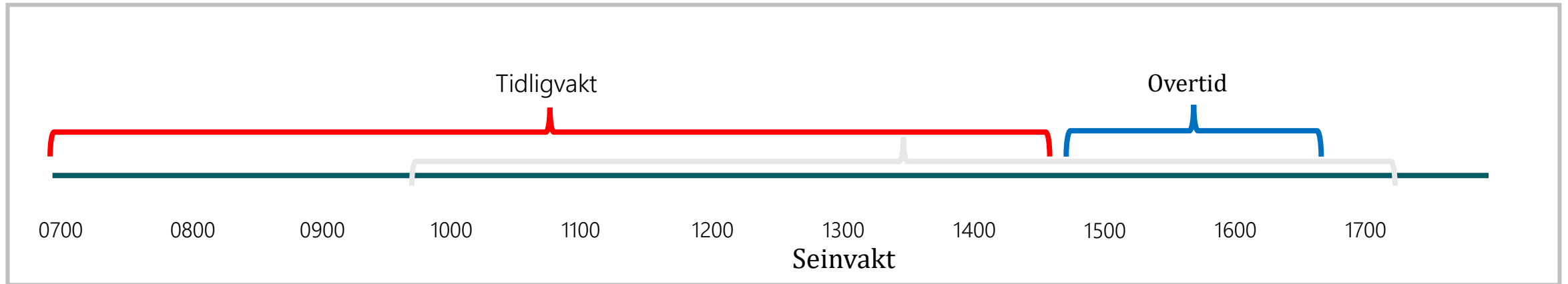
- Timelønna di er kr 250. 50 % av timelønna blir da 125 kr.
- Du skal ha utbetalt 50 % tillegg for de to timene som faller utenfor arbeidsplanen (kl. 07.00 – 09.00)
- 2 timer forskyving blir da $2 \times 125 \text{ kr} = 250 \text{ kr}$

- Du jobber 7,5 time, og går hjem kl. 14.30.
- Du skal ha kr 250 i kompensasjon for at du måtte skyve på vakta di.

Du får beskjed samme morgen om endring i vakt.

- Reglene for forskjøvet arbeidstid kan ikke brukes . Ordinære regler for overtid gjelder.
- Du går 7,5 time + 2 timer overtid = 9,5 t vakt.
- Du skal ha timebetalt for de 2 timene som er flytta + 50 % overtidstillegg

- $250 \text{ kr} \times 2 \text{ timer} = 500 + 50 \% \text{ tillegg} = 125 \text{ kr} \times 2 = 250 = \text{kr } 750.$
- Du kan få alt utbetalt kr 750 eller avtale å avspasere ekstratimene (2 t) men du skal uansett ha tillegget utbetalt (kr 250)

Ferie

- Ferieloven gjelder for alle
- Bedre ordninger i våre avtaler §7, §4.2
- Erstatningsferie v/ sykdom
- Feriepengeutbetaling
- Uttak av ferie skal drøftes, både den ordinære og avtalefestede
- Forskuddsferie og overføring av ferie
- Ferie og feriepenger

Arbeidstilsynet

Arbeidstid

Grenser for arbeidstid og
krav til pauser og fri.

Reglene om pauser finnes i arbeidsmiljøloven § 10-9

Barna og Programmene.

Hvordan sikre medbestemmelse og metodefrihet?

Hvorfor gjør gutter det dårligere på skolen enn jenter,
og hva kan gjøres?

Mannsutvalgets rapport – NOU 2024:8

Tiltak 10

- Mannsutvalget foreslår at det innføres nasjonale føringer for barnehagene om å ta i bruk det forskningsbaserte førskoleopplegget for lekbasert læring utviklet gjennom Agderprosjektet.

Hva er egentlig «lekbasert læring»?

«Playful learning» er en amerikansk tilnærming som fokuserer på læring gjennom bruk av både fri- og veiledet lek.

Lekbasert læring er altså en målrettet læringsaktivitet.

"Veiledet lek er initiert av en voksen. Samtidig er barna aktive i egen læringsprosess og lærer gjennom å oppdage, utforske og undersøke."

(Lenes, ten Braak & Størksen 2015)

Hva er lekbasert læring?

- Lek i barnehage, skole og SFO og inneholder 130 forslag til aktiviteter.
- Tilby barn spennende leker med en pedagogisk intensjon som stimulerer barna både kognitivt og sosialt.
- Retter søkelys mot fire områder som vi vet er særlig avgjørende for at barn skal klare seg bra faglig og sosialt:
- Sosial kompetanse, selvregulering, matematikk og språk.

Vær skeptisk til læringsprogrammer...

- Ikke la økonomer fortelle hva du skal gjøre i barnehagen.
- Relasjon i bunnen uansett.
- Per Brodal: ROLLELEKEN ivaretar alt du trenger.
- Kjenn på magefølelsen: "*Sånn vil ikke jeg ha det.*"

Medbestemmelse og metodefrihet

Lærerprofesjonens etiske ansvar

I møte med barnehagebarn, elever og foresatte

Vi har ansvaret for tillitsfull samhandling med dem vi jobber for og med. Vår lojalitet ligger hos barnehagebarn og elever for å fremme deres beste. Samferdig formidling av kunnskap og faglig god tilrettelegging er avgjørende.

Barnehagelærere, lærere og ledere:

- **fremmer alle barnehagebarn og elevers muligheter for lek, læring og dannelse**
- **arbeider for å være faglig og pedagogisk oppdatert**
- er omsorgsfulle og bevisst makten en har i kraft av rolle og posisjon
- er faglig funderte og etisk reflekterte i arbeidet med vurdering
- **fremmer likestilling og likeverd**
- **møter barnehagebarn, elever og foresatte med respekt**
- **gjør inn og verner barnehagebarn og elever mot krenkelser, uavhengig av hvem det er som utøver dem**
- **møter ansett med åpenhet og faglige argumenter**

For arbeidsplassen

Vi er kunnskapsrike, ansvarlige og tilstedeværende voksne i barnehagebarn og elevers liv. Som kollegium har vi et felles ansvar for å utvikle et godt utdannings tilbud og for å fremme og videreutvikle vår profesjonellitet.

Kollegiet:

- **tar initiativ til etisk refleksjon og dialog med alle ansatte på arbeidsplassen**
- **samarbeider om å videreutvikle kunnskaper, ferdigheter og etisk dannelse, både internt og i samarbeid med utdannings- og forskningsmiljøer**

For barnehage og skole som samfunnsinstitusjoner

Vi er forpliktet på verdier i barnehagen og skolens samfunnsmandat, slik disse gjennomdemokratiske verdier er nedfelt i lov- og planverk. Den enkelte barnehagelærer, lærer og leder deler profesjonens ansvar for å fremme barnehagen og skolens formål.

Profesjonen:

- **viser mot og måltidene tydelig samfunnsmandatet**
- **bruker ytringsfriheten og deltar aktivt på faglige og utdanningspolitiske arenaer**
- **utdanner seg og oppdaterer seg på aktuelle temaer som vil gjøre barnehagebarn og elever til bedre for sine mål**
- **tar ansvar for å være når sammenlikner skaper faglig og etisk uenlige stunder**
- **tilstreber godt samarbeid, uten at vi påtar oss oppgaver som tilhører andre profesjoners fag- og kompetansefelt**
- **gjør ikke på akkord med verdier i samfunnsmandatet, vårt kunnskapsgrunnlag eller lærerprofesjonens etiske plattform**

Barnehagelærere, lærere og ledere er forpliktet på denne plattformen og kan aldri unndra seg sitt profesjonelle ansvar.

- Kunne utøve medbestemmelse på arbeidsplassen
- Få innsikt i lover, avtaler, Utdanningsforbundets politikk og andre forhold som danner rammene for tillitsvalgтарbeidet
- Bli kjent med Utdanningsforbundets politikk og være bevisst handlingsrommet som tillitsvalgt
- Bli i stand til å arbeide strategisk for Utdanningsforbundets politikk og medlemmenes interesser
- Forstå hva det betyr at Utdanningsforbundet er en profesjonsorganisasjon og hvordan profesjonsfaglig argumentasjon kan brukes
- Kunne lede klubben og engasjere medlemmene
- Kunne kommuniserer godt i møte med andre

"Det normale barnet" som ideal

- Målbare verdier
- Standardisering – massevurdering ut fra gitte standarder
- Politisk og faglig prestisje
- Salgbare verktøy
- NPM =måling av effektivitet
- Manglende tillit til barnehagelærerne?

Pause...

Spørsmål

- Hvilke programmer benytter dere i din barnehagen?
- Har du som tillitsvalgt vært med på faglige diskusjoner om bruk av programmer?
- Hvilke kriterier har dere for valg av program?

Hvordan
tenke kritisk?

LEK LEK LEK

- Reform 97, innført med mål om at lek skulle være sentralt for seksåringene, har ikke levd opp til intensjonene om å prioritere lek, ifølge forskning ledet av Elisabeth Bjørnstad.
- Elisabeth Bjørnstad og hennes forskerteam har evaluert Reform 97 og funnet at økt lærerstyrt aktivitet har redusert plassen for fri lek blant førsteklasinger.

Professor Elisabeth Bjørnstad. Foto: Sonja Balci / OsloMet

[Vis mer](#)

Hun har evaluert seksårsreformen – her er hennes oppskrift for førsteklasse

Rådene er enkle: Dropp rigide timeplaner og kartlegginger. Gi førsteklasingene flere lærere og mer lek.

Det er mye som er bra i dagens skole. Men vi er langt fra intensjonen i seksårsreformen.– Elisabeth Bjørnstad

- Sluttrapporten inneholder flere konkrete forslag til hvordan skolen kan bli bedre for de yngste elevene. Blant disse er:
- To pedagoger per klasse over 15 barn på førstetrinn.
- Økt vekt på at barna utvikler leseglede, gjennom mer høytlesning.
- Bedre fordeling mellom norsk- og matematikkfaget i førsteklasse.
- Skolearealer som er mer egnet for lek.
- Å øke lærernes kompetanse på de yngste barna.
- Å øke lærernes handlingsrom.
- Heldagsskole på første- og andretrinn, i samarbeid med SFO.
- Statlige veiledere for arbeidet med de yngste elevene.
- Statlig støtte til utviklingen av kommunenes skoleeierskap.

Aktuelt fra organisasjonen.

- IA-avtalen , hvilke virkemidler ligger i avtalen
- Tid for de minste
- Veileder om forsvarlig bemanning i barnehagen
- Tildeling til kommuner i frie midler
- Barnehageforliket

Helsefremmende arbeidsplasser

Hva sier Utdanningsforbundets politikk?

Utdanningsforbundet vil arbeide for et helsefremmende arbeidsmiljø. (...) Helsefremmende og forebyggende arbeidsmiljø forutsetter at det arbeides systematisk med helse, miljø og sikkerhet (HMS) på den enkelte arbeidsplass. Dagens HMS-bestemmelser og yrkesskadelovgivning er i for liten grad tilpasset offentlig sektor, hvor mange får langsiktige og stressrelaterte belastningsskader. Utdanningsforbundet vil arbeide for at lovverket gir sterkere forpliktelser og økonomiske insentiver for arbeidsgiver til å ivareta de arbeidsmiljøutfordringene som preger utdanningssektoren.

Vi utdanner Norge 4.3 Lønn, arbeidsvilkår og arbeidsmiljø

Inkluderende arbeidsliv (IA-avtalen)

Mål

- Forankre lokalt partsamarbeid
- Redusere sykefravær med 10%
- Frafall fra arbeidslivet skal reduseres
- Øke sysselsettingen

Viktige roller i Partsamarbeid:

- Ledelse
- Tillitsvalgte
- Verneombud

Virkemidler

- Hele arbeidslivet
- NAVs arbeidslivssentra viktig medspiller.
- Bygger på trepartssamarbeid og partsamarbeid på arbeidsplassen
- Kompetansehevende tiltak.
- Prioriterte bransjer & sektorer

Du er ikke alene...

- Ekspertter på arbeidsmiljø
- Hjelper ledere, tillitsvalgte og verneombud
- Samarbeider med NAV arbeidslivssenter om *økt kunnskap & nye ferdigheter* om sykefravær og arb miljø.
- Hjelper med å *kartlegge situasjon og behov* på arbeidsplassen.
- Forutsetning: ***motivasjon, tid*** og ***ressurser*** til å gjennomføre, må ha ***dialog*** mellom partene på arbeidsplassen og har ***grunnleggende kompetanse*** om sykefravær, arbeidsmiljø og rollene i partsamarbeidet
- Bistanden er ***tidsbegrenset***

Hvilke virkemidler kjenner dere til at kan hjelpe til med IA arbeid?

- Målrettede tiltak med vekt på kunnskapssatsing og formidling og veivisning i forebyggende arbeidsmiljøarbeid - eks IA Bransjeprogram
- Nettportal på Arbeidstilsynets nettsider m/kunnskap og kompetanse om forebyggende arbeidsmiljø.
- Hele arbeidslivet m/tilgang på arbeidslisens trengs ressurser: NAV arbeidssenter.
- Forsøk med kompetansetiltak for langtidssykmeldte.
- Vurdere utvide egenmelding?

Tid for de minste

Utgangspunktet

- Satsing basert på Sentralstyrevedtak
- Gjelder for hele organisasjonen
- Vi har lagd en modell som er med på å øke BÅDE grunnbemanning og barnehagelærertettheten
- Tatt inn i strategisk plan for 2023-2024
- Videreført for 2024-2025, med en utvidelse til også omhandle styrere

1. Økt grunnbemanning i form av flere bhg.l.

FORELDREOPPRØRET 2024

J A T I L F L E R E A N S A T T E I B A R N E H A G E N

Anne Daling, Jørg Ludolph og Espen Mikalsen mener kommunen ikke tar sitt ansvar for barnehagene på alvor. Barna på bildet er Mathilde(3) og Aurora(1.5).
Foto: Sølvi Nass

Foreldre slår alarm om underbemanning og slitasje i barnehagen

Alle barnehager har behov for økt bemanning

Debatt: – Redusert pris for opphold i barnehagen er ikke til hjelp for familier hvis åpningstiden blir kortere.

**SE FOR DEG Å VÆRE ALENE
PÅ JOBB MED 9 SMÅ BARN**

FORSVARLIG?

**BLI MED OSS I KAMPEN FOR ØKT
BEMANNING I BARNEHAGEN NÅ!**

FAGFORBUNDET
Barn og oppvekst Oslo

FORELDREOPPRØRET 2024

**UTDANNINGS
FORBUNDET**

BARNEHAGEOPPRØRET

1. juni 2023 – d.d.

1 500 mediesaker

3 saker hver dag!

1. Økt grunnbemanning i form av flere bhg.l.

Påvirkningsarbeid førte til økt bemanning

Statsbudsjettet 2025:

250 millioner til å styrke bemanning i barnehagene

Nå blir det styrket bemanning i to barnehager i Skien

Seks barnehager i Bergen får to fulltidsansatte i ny prøveordning

Regjeringen ber kommunene bruke 250 millioner kroner mer på flere ansatte i barnehagene. De vil også sette av rundt 200 millioner kroner til økt bemanning i levkårsutsatte områder.

Barnehage-suksess: - Se til

Kvalsund

Øker bemanningen i Tønsberg-barnehager

Øker bemanningen i barnehager i fem Oslo-bydeler

Trondheim trapper opp bemanningen i ti barnehager

Kuttet i åpningstiden: 45 minutter kortere barnehagedag

Satser på økt bemanning i Stavanger-barnehager

Vil kutte åpningstiden i barnehagene

Tettere bemanning

2. Styrket styrerressurs

Styreren står i en stadig mer krevende situasjon

Konflikt mellom forsvarlig drift og uforsvarlig bemanning

Barnehagesektoren har endret seg over tid ...

- Større barnehager = flere barn og ansatte per styrer
- Styrers oppgavetilfang øker stadig

men styrerressursen har ikke fulgt utviklingen – «alltid» 0,9 årsverk i snitt

- Ca. 10 prosent av styrerne har ansvar for mer enn én barnehage
- Over 15 prosent av landets barnehager har delt styrerressurs

Utdanningsforbundets politikk

- Fast tilstedeværende styrer i alle barnehager
- Styrket styrerressurs generelt – med økt barnehagestørrelse spesielt

2. Styrket styrerressurs

● Endrer ledelsesstruktur:
Blir enhetsleder
for tre barnehager

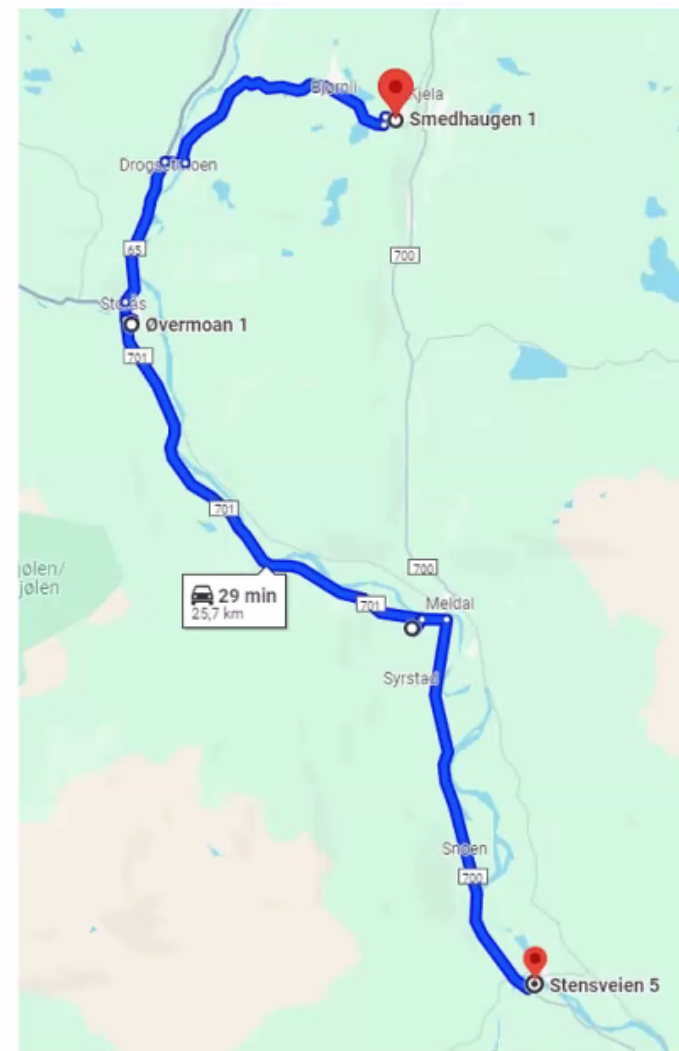

55 barn og 8,7 årsverk
+ 37 barn og 7,4 årsverk
+ 52 barn og 9,1 årsverk
+ 18 barn og 3,3 årsverk
= 162 barn og 28,5 årsverk

2,6 mil og 30 min kjøretur

Ny ledelsesstruktur i Orkland kommune

«I 2023 ble det besluttet at Orkland skulle gå fra tre enhetsledere til én enhetsleder for barnehagene i sørdelen av kommunen. Samtidig ble det opprettet faglederstillinger i de tre berørte barnehagene, noe som vil sørge for en mer strømlinjeformet organisasjon av Orklandsbarnehagen».

2. Styrket styrerressurs

Snuoperasjon i Ullensvang: – En helt ny hverdag

For et år siden var det full krise i barnehagene i Ullensvang kommune. Nå er skuta snudd.

Alle barnehager i Ullensvang har fått dedikert styrer i 100 prosent stilling.

De store barnehagene (5 og 6 avdelinger) har i tillegg fått assisterende styrer i 50 og 60 prosent stilling.

I tillegg dekkes plantiden med fast ansatt fagarbeider, og der åpningstiden overstiger 9 timer er bemanningen økt = **11,5 årsverk i sum**

Look to Ullensvang!

Innspill til veileder om forsvarlig bemanning

1. Veilederen må følges av strengere normkrav i loven
2. Tap av plantid
3. Dårligere foreldresamarbeid
4. Utrygge barn og svakere oppfølging
5. Bør omfatte mer enn "tydeliggjøring"

Presiseringene fra UDF

1. Mulighet for å stenge hele, eller deler av barnehagen når det mangler bemanning til å sikre en forsvarlig *pedagogisk* virksomhet gjennom hele åpningstiden
2. Mulighet for å redusere barnehagens åpningstid, slik at barnehagen er tilfredsstillende til å kunne drive en forsvarlig pedagogisk virksomhet for alle barn gjennom hele dagen.
3. Hva som er styrers ansvar og arbeidsoppgaver, så ansvars- og oppgavedelegering til pedagogisk leder på avdeling unngås. Slik delegering vil nødvendigvis innebære en reell svekkelse av bemannings- og pedagognormen.
4. Hvordan tilstrekkelig grunnbemanning ikke bare kan sees i forhold til antallet barn som befinner seg i barnehagen, men også må relateres til gruppenivå.

5. Barnehagens plikt til å gjennomføre en risikovurdering av hvor mange barn en ansatt kan være alene med ved en eventuell brann eller andre alvorlige hendelser.

6. Maksimal åpningstid. Lange åpningstider kan i seg selv være pedagogisk uforsvarlig. Det må komme tydelig frem at lange åpningstider fordrer økt bemanning.

7. Den pedagogiske forsvarligheten ved å flytte barn mellom avdelinger. Barn skal bare kunne flyttes fra en avdeling til en annen når det ligger en pedagogisk vurdering av barns beste til grunn.

250 mill. til fordeling...

Hvem får hva?

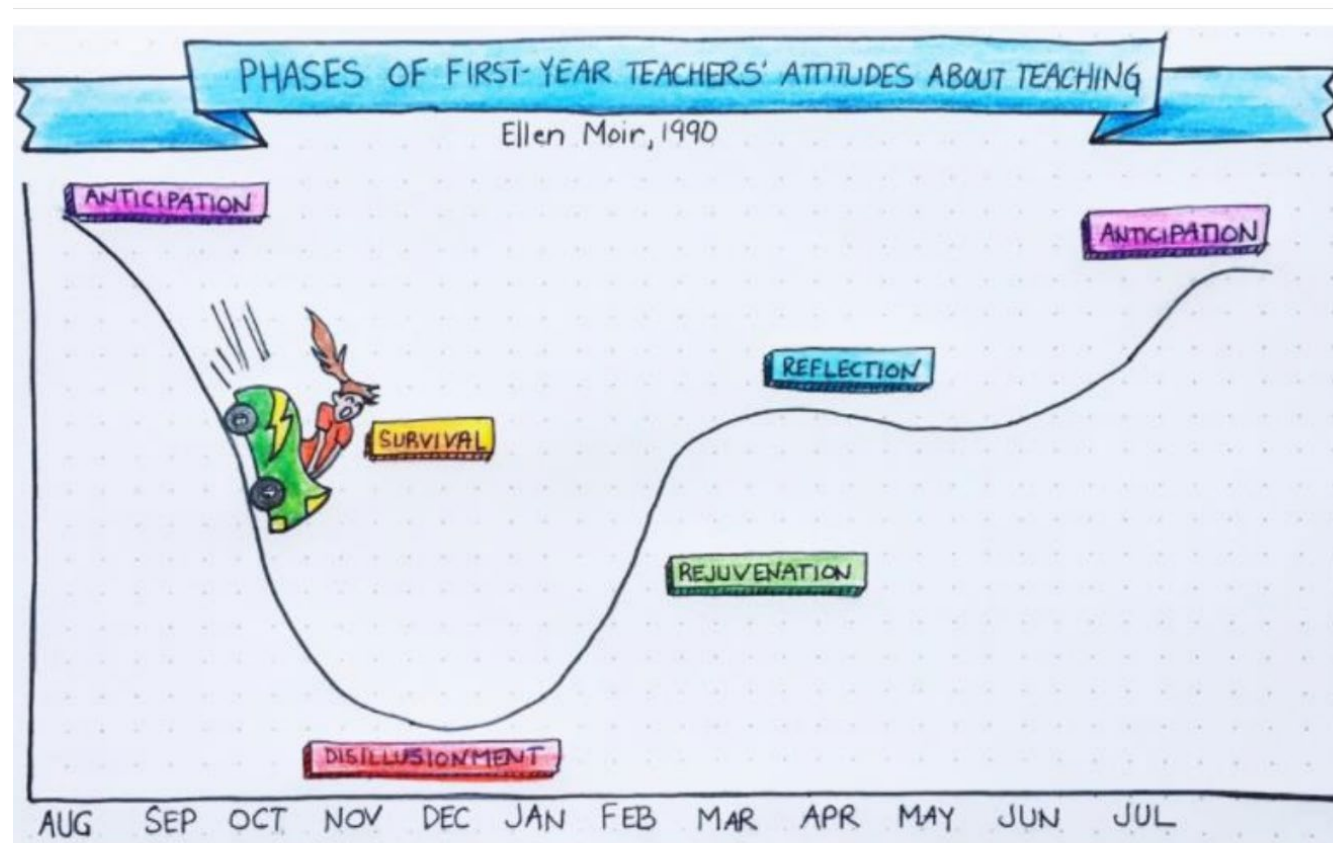
5001 Trondheim	9 648 420
5006 Steinkjer	1 080 946
5007 Namsos	678 782
5014 Frøya	249 294
5020 Osen	40 427
5021 Oppdal	333 693
5022 Rennebu	112 218
5025 Røros	254 947
5026 Holtålen	91 488
5027 Midtre Gauldal	275 587
5028 Melhus	792 706
5029 Skaun	382 870
5031 Malvik	672 815
5032 Selbu	190 291
5033 Tydal	34 953
5034 Meråker	110 468
5035 Stjørdal	1 115 181
5036 Frosta	118 724
5037 Levanger	926 685

5038 Verdal	689 775
5041 Snåsa	94 136
5042 Lierne	58 689
5043 Røyrvik	19 742
5044 Namsskogan	37 511
5045 Grong	103 783
5046 Høylandet	54 830
5047 Overhalla	177 907
5049 Flatanger	50 029
5052 Leka	26 697
5053 Inderøy	314 309
5054 Indre Fosen	451 205
5055 Heim	272 312
5056 Hitra	240 140
5057 Ørland	474 134
5058 Åfjord	194 329
5059 Orkland	843 722
5060 Nærøysund	447 795
5061 Rindal	87 495

Veiledning til nyutdannede barnehagelærere

- Nå skal også barnehagelærere nyte godt av veiledningsordninger
- Økning med 75 millioner fra tildelinger i fjor, til 145 millioner i Statsbudsjettet

[Statsbudsjettet 2025: Vil innføre et nytt helhetlig system for kompetanse- og karriereutvikling i barnehage og skole](#)

Barnehageforliket